

MEG KELL ÍRNI

vagy mégsem...

PÁRATLAN OLDAL - LXI. évfolyam, 45. szám, 2017. november 10.

Olvasom a gyász hírt, hogy nyolcvankét esztendősen korán elhunyt Szőke Kató úszó, akit születésekor Homonnai Katalinként anyakönyvezték. 17 évesen, az 1952-es helsinki olimpián először 100 méter gyorsan, majd a 4×100-as gyorsváltó tagjaként nyert aranyérmet. Édesapja, Homonnai (Hlavacsek) Márton kétszeres olimpiai bajnok vízilabdázó, édesanyja, Szőke Katalin a Magyar Úszó Egylet országos hátúszóbajnoka volt, de nevét szülei válása és édesapja külföldre távozása után meg kellett változtatnia. „Az akkori sportvezetés ugyanis úgy határozott, hogy apja nevével nem képviselheti a szocialista Magyarországot nemzetközi versenyeken.”

A fránya kommunista sportvezetés – gondolom magamban –, édesapja külföldre távozott, és a bolsevikok névváltozásra kényszerítették a lányát. Az MTI jelentéséből viszont kimaradt, hogy édesapja 1944-ben a nyilas Fegyveres Nemzetbiztonsági főparancsnok-helyetteseként szolgált. Németországban bujkált, majd sikerült kijutnia Argentínába. Budapesten távollétében halálra ítélték, Dél-Amerikában soha nem vizsgálták, kiadatására sem kerülhetett sor, 1969-ben, 63 éves korában elhunyt.

Miért nem lehet ezt megírni? Miért kell 2017-ben udvariaskodni, hogy „külföldre távozott”, és elhallgatni, hogy háborús bűnösnek elítélték?

Szőke Kató ott volt az 1956-os melbourne-i olimpián is, ahonnan már nem tért vissza Budapestre. 1956 decemberében, éppen a karácsony előtti napon érkezett Kaliforniába a vízilabdázó Domján Árpáddal. 1961-ben Las Vegasban házasodtak össze miután Kató elvált első férjétől, az ugyancsak vízilabdahíresség Markovits Kálmántól. Domjánból később Domyan, Katóból pedig Catherine lett, és miután 1967-ben megkapta az amerikai állampolgárságot, már csak Catherine Domyanként ismerték.

Édesanyja is kijött Amerikába. Szőke Katalin 80 éves korában, 1988-ban hunyt el, és Katalin Homonnay Szoke néven ismerték. A Homonnay nevet használta, ipszilonnal.

Andrew Handler, a Floridában élő magyar származású történész 1985-ben egy angol nyelvű összeállítást publikált a magyar zsidó sportolókról *A gettóból az Olimpiára* címmel (*From the Ghetto to the Games: Jewish Athletes in Hungary*). Abban azt írja, hogy Szőke Katalin zsidó származású volt, és így lányával, Katóval együtt a magyar zsidó úszók között illik őket számontartani. George Eisen, egy másik magyar származású amerikai professzor viszont kritikával illette Handlert. 1986-ban azt írta, hogy Szőke Katalin ugyan félzsidóként született, de soha nem tartotta magát zsidónak. És különben is, miért kell ezzel foglalkozni?

Tényleg, kit érdekel, hogy zsidó származású volt-e az FTC-s Szőke Kató? Néhány szélsőjobbos portál elcsámcsogna ugyan az elítélt nyilas nemzetbiztonsági néhai felesége származásán... de hát fontos ez?

Én inkább arról írok, hogy Szőke Kató és Domján Árpád, illetve Catherine and Arpad Domyan igencsak sikeres volt kaliforniai ingatlanvállalkozásaival. Sokat tettek a Los Angeles-i Opera létrehozásáért is, és a helyi zenerajongók mindig hálával gondolnak rájuk.